

Актуальний стан ефективності децентралізації в Україні

Наталія ТРИШІН

здобувачка СО "Бакалавр"
спеціальності 052 "Політологія"
trishinn@donnu.edu.ua

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ВСТУП

Ідея дослідження сфокусована на аспекти поліпшення організації територіального управління в Україні з урахуванням впливу процесів децентралізації влади. *Актуальність:* Децентралізація є важливим кроком у напрямку приближення до європейської моделі організації територіального управління та призвела до оптимізації структури системи влади в нашій країні, проте у даний період дослідження даної проблеми не зупиняється, так як існує багато нових викликів для нашої держави у воєнний період. *Мета даної роботи* полягає в аналізі децентралізації органів місцевого самоврядування та визначення удосконалення діяльності цих органів. *Завдання:* провести аналіз діяльності органів місцевого самоврядування (локально) та охарактеризувати вдосконалення діяльності органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану.

Ключові слова: децентралізація, органи місцевого самоврядування, територіальне управління.

ГІПОТЕЗА ДОСЛІДЖЕННЯ

За умови реалізації реформи децентралізації в Україні, відбувається сприяння покращенню ефективності діяльності органів місцевого самоврядування.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ:

- системний метод допоміг окреслити явище децентралізації як системи у середині держави;
- метод індукції допоміг розглянути діяльність органів місцевого самоврядування.

Децентралізація виявилася ефективним механізмом оперативного та гнучкого вирішення проблем на місцевому рівні, створення та підтримки міцних та самодостатніх територіальних громад, що є основою регіонального розвитку будь-якої країни. З урахуванням європейського досвіду децентралізаційних процесів можна зауважити, що чим більш розвинена система територіальних громад, тим вищий рівень забезпеченості регіону та ефективніше вирішуються місцеві проблеми. З урахуванням факторів, які стримують реформи самоврядування (неефективний розподіл фінансових ресурсів, недосконалість законодавства, корупція та інше), питання підвищення ефективності механізмів децентралізації потребують докладного вивчення.

Дослідження аспектів децентралізації з урахуванням підвищення ефективності регіонального управління досліджували: Г. Возняк, Б. Данилишин, Н. Камінська.

Успішне впровадження децентралізації є результатом її комплексного підходу: процеси реалізуються одночасно в сфері управління, фінансів та надання послуг громадянам, супроводжуючись цілим комплексом законодавчих новацій. Станом на грудень 2023 року в Україні діє 1 439 об'єднаних територіальних громад (ОТГ), які охоплюють 27 833 населені пункти. Територіальні громади (ТГ) отримують більше компетенцій у здійсненні розвитку та покращенні сфер освіти, охорони здоров'я, соціальної допомоги, благоустрою. Проте основним фактором еволюційного розвитку регіонів є передача фінансових ресурсів територіальним громадам.

Серед головних перешкод децентралізаційної реформи є нерівномірний розвиток регіонів, централізація фінансів і високий рівень корупції. Ці проблеми вимагають системного та координованого підходу для їх вирішення, зокрема, через перерозподіл фінансових ресурсів. Децентралізація фінансів необхідна для ефективного та гнучкого вирішення потреб на місцевому рівні.

Початок російсько-української війни у 2014 році мав серйозні наслідки для України та її народу. Цей конфлікт призвів до порушення територіальної цілісності країни та створив значні загрози для національної безпеки. У зв'язку з цим місцеве самоврядування в Україні відіграло важливу роль у збереженні стабільності та сприянні розвитку громад. Під час війни місцеві органи влади взяли на себе важливі функції соціального захисту населення, надаючи допомогу у забезпеченні житлом, медичній допомозі та інших соціальних послуг для постраждалих. Вони активно співпрацювали у координації гуманітарної допомоги з громадськими організаціями та міжнародними партнерами з метою ефективного розподілу необхідних ресурсів.

ВИСНОВКИ

Дослідження показало, що децентралізація, розподіляючи владу та ресурси між центральним та місцевим рівнями, може ефективно зміцнювати місцеві громади під час військового конфлікту. Вона дозволяє місцевим органам швидше реагувати на кризові ситуації та забезпечує їхню стійкість та самодостатність. Однак вплив децентралізації в умовах війни може призводити до викликів, таких як ризик корупції та нестача ресурсів для місцевих громад. Тому важливо забезпечити баланс між децентралізацією та централізованим контролем, а також розробити та впровадити ефективні стратегії управління для максимізації позитивних аспектів децентралізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вольський О. І. Особливості формування спроможних територіальних громад в контексті децентралізації в Україні. Політикус 2022. Вип. 1. С. 25 – 33.
2. Децентралізація влади. URL: <http://decentralization.gov.ua>. (дата звернення 26.03.2024)
3. Панов І. В., Татаренко Г. В. Генеза концепції децентралізації влади. Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2022. № 1. С. 123 – 121.
4. Хоменко В. В. Децентралізація освіти в Україні: становлення та перспективи. Вересень. 2023. № 2. С. 93–104